

FUMAGABA – projekat Europska biblioteka i EUROPEANA : digitalne slike, knjige, filmovi i arhivi

FUMAGABA – a project of The European Library and EUROPEANA : digital paintings, books, films and archives

Merima Arslankadić

Rukovodilac Sektora za informacije i usluživanje
korisnika/ Head of Information Sector of NULBiH

Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i
Hercegovine / The National and University Library of
Bosnia and Herzegovina www.nub.ba

71 000 Sarajevo

merimab@nub.ba

Sažetak : *FUMAGABA (2008-2009) je projekat Evropska biblioteka (The European Library) koji podrazumijeva integraciju nacionalnih biblioteka država sadržanih u nazivu koji se sastoji od početnih slova ovih zemalja : Former Yugoslav Republic of Macedonia, Ukraine, Moldova, Albania, Georgia, Armenia, Bosnia Herzegovina and Azerbaijan.*

***FUMAGABA** partneri su članovi CENL (The Conference of European National Librarians), a postat će punopravni učesnici uz finansijsku podršku Švicarske agencije za razvoj i saradnju (Swiss Agency for Development and Cooperation).*

Ključne riječi: FUMAGABA, Europeana

Abstract : *FUMAGABA (2008-2009) is a project of The European Library which integrates 8 national libraries. Abbreviation FUMAGABA is made of first letters of following countries Former Yugoslav Republic of Macedonia, Ukraine, Moldova, Albania, Georgia, Armenia, Bosnia Herzegovina and Azerbaijan.*

Keywords : FUMAGABA, Europeana

FUMAGABA – projekat The European Library

The European Library je portal koji nudi pristup kombinovanim izvorima, digitalnim i nedigitalnim, printanim i neprintanim iz nacionalnih biblioteka Europe. Daje mogućnost besplatnog pretraživanja i isporučuje digitalne objekte – neke besplatno, a neke uz naplatu. Daje vrijednost sadržaju kroz

standardizirane metapodatke i multijezične pristupne alate.

Određeno je da projekat FUMAGABA traje od 1. januara 2008. do 1. jula 2009.

1. Osnova za razvoj projekta

CENL je asocijacija nacionalnih bibliotekara Europe. Ova asocijacija je kreirala The European Library (<http://www.theeuropeanlibrary.org>). Nacionalne biblioteke Makedonije, Ukrajine, Moldavije, Albanije, Gruzije, Armenije, Bosne i Hercegovine i Azerbejdžana su članovi CENLa i žele postati aktivni partner u The European Library, s namjerom da bolje sarađuju sa svojim kolegama, kao i da promoviraju svoje kolekcije: aktivnim učešćem u The European Library njihov rad postaje više poznat i cijenjen, a doprinosi razvoju, kako unutar njihovih vlastitih zemalja, tako i u Europi i svijetu. The European Library nudi jedinstvenu platformu i organizacionu mrežu za saradnju između nacionalnih biblioteka i za koordinaciju nacionalnih inicijativa na europskom nivou, što je idealna tačka za pristup digitalnim materijalima nacionalnih biblioteka i drugih europskih kulturnih institucija.

FUMAGABA je četvrti projekat u sistemskom nastojanju da se obogati The European Library (Evropska biblioteka) kroz:

1. TEL-ME-MOR (2004-06) je uključio nacionalne biblioteke Poljske, Češke Republike, Mađarske, Malte, Cipra, Latvije, Litvanije, Estonije i Slovačke

2. EDLproject (2006-08) trenutno radi na integraciji bibliografskih kataloga i digitalnih kolekcija nacionalnih biblioteka Belgije, Grčke, Islanda, Irske, Lihtenštajna, Luksemburga, Norveške, Španije i Švedske u The European Library

3. TELplus (2007-2009) je podrazumijevao uključivanje nacionalnih biblioteka Bugarske i Rumunije do kraja 2008. godine.

4. FUMAGABA (2008-2009) uvećat će The

European Library dodajući na svoj portal nacionalne biblioteke Makedonije, Ukrajine, Moldavije, Albanije, Gruzije, Armenije, Bosne i Hercegovine i Azerbejdžana.

Razlozi za rad na ovom projektu su:

1. The European Library i CENL

Strategija CENL-a je razvoj The European Library tako što će uključivati nacionalne biblioteke svih država članica CENLa. Na godišnjoj konferenciji CENL-a je dogovoreno da se uključe biblioteke koje do tada nisu bile pune članice platforme The European Library. Odluka je donesena jer se smatralo da ove odabrane biblioteke imaju ograničene izvore, trenutno nisu uključene u svakodnevne operacije i razvoj The European Library, a vjerovatno bi im trebalo više vremena u normalnim okolnostima i na uobičajeni način da postanu ravnopravni partneri The European Library. Financijska podrška od Švicarske agencije za razvoj i saradnju je umnogome doprinijela integraciji ovih biblioteka u The European Library i mnogo brže nego bi to bio slučaj da nisu imale podršku.

2. Ciljne grupe i potencijalni krajnji korisnici

Trenutno su kolekcije biblioteka koje se trebaju uključiti u TEL relativno nepoznate (potencijalnim) europskim krajnjim korisnicima. Zbog toga što trenutno nema uspostavljene saradnje (na operativnim nivoima) između osam biblioteka i The European Library, ciljne biblioteke propuštaju odličnu priliku da promoviraju njihove kolekcije široj europskoj publici na efektivan način. Također, krajnji korisnici nemaju priliku koristiti za njih potencijalno interesantan materijal iz ovih biblioteka. Ovaj projekat će biti veoma dobra prilika za biblioteke FUMAGABA zemalja da privuku pažnju na njihove izvore kulture na paneuropskoj skali, a krajnjim korisnicima da otkriju bogatstvo novih kolekcija.

2. Uopće o sistemu

2.1 Ciljevi

1. Namjera projekta je širenje pristupa sadržaju multikulturalnog europskog javnog sektora širenjem The European Library servisa tako što će uključiti kolekcije, digitalne kolekcije nacionalnih biblioteka osam FUMAGABA ciljnih zemalja, te tako uvesti 45 od ukupno 47 europskih zemalja u servis prije sredine 2009. godine.

2. Planira dalje poboljšavanje pristupa nastavljajući razvoj multijezičnih kapaciteta The European Library portala. To će činiti tako što će se dodavati sadržaj na još osam novih jezika, a planirano je i poboljšavanje korisničkog interfejsa, putem kojeg će biti omogućen pristup ovim prevodima.

3. Projekt namjerava promovirati standardizaciju u polju metapodataka, opisa kolekcija i popunjavanja protokola pojedinih kolekcija u osam ciljnih zemalja, te otvaranje nacionalnih kolekcija na europskom nivou.

4. Namjera projekta je promovirati i povećati upotrebu i značaj obogaćenog The European Library servisa u ciljnim zemljama i šire.

5. Putem FUMAGABA projekta The European Library može napraviti veći doprinos za Europsku digitalnu biblioteku (the European Digital Library), kao što je prvobitno i zamišljeno.

2.2 Namjena i očekivani rezultati

Od projekta se očekuje da pruži bolji pristup europskim istraživačima na relativno nepoznate europske izvore informacija u osam ciljnih zemalja

Od FUMAGABA se očekuje da podigne nivo sadržaja dostupnog putem The European Library brže nego što bi to drugačije bio slučaj. Planira se dodati približno 20-50 kataloga i digitalnog sadržaja u The European Library. Ovo će obogatiti digitalni sadržaj u Europi na planu multijezičnosti i multikulturalnosti.

Nastavak The European Library putem FUMAGABA predstavlja glavni primjer agregacije digitalnih objekata i kolekcija prelazeći granice, omogućujući vidljivost i ponovnu upotrebu materijala, očekujući da će to voditi rezultatima koji će upečatljivo povećati upotrebu izvan granica pojedinih zemalja Europe i ponovnu upotrebu postojećeg sadržaja.

Dio FUMAGABA projekta je i sprovođenje lokalnog marketing plana u osam ciljnih zemalja. Cilj je podići nivo saobraćaja u The European Library, kao i raditi na promociji svake od osam biblioteka.

Do sredine 2009. godine od portala The European Library se očekuje da omogući pristup skoro svim nacionalnim bibliotekama Europe. Stranica će onda imati pristup na 45 od ukupno 47 CENL partnerskih biblioteka. Očekuje se da

predstavi oko 400 kolekcija, ali se očekuje da ovaj broj i poraste, zavisno od razvoja programa digitalizacije.

Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine prva je iz FUMAGABA projekta postala punopravna članica The European Library. Online katalog NUBBiH integrisan je od 4. juna 2008. godine.

Europeana: digitalne slike, knjige, filmovi i arhivi

Europeana – The European digital library (Europska digitalna biblioteka), muzeji i arhivi je dvogodišnji projekt koji je počeo u julu 2007. godine. Cilj projekta je da napravi prototip web stranice putem koje će korisnicima biti omogućen direktan pristup na neki od dva miliona digitalnih objekata, uključujući filmski materijal, fotografije, slike, zvukove, mape, rukopise, knjige, novine i arhivske spise.

Prototip je 20. novembra 2008. godine trebao biti predstavljen Europi. To je i učinjeno, ali je na sam dan prezentacije web stranice, zbog istovremenog pristupa više od 10 miliona posjetilaca, pretraživanje web stranice bilo jako usporeno. Zbog toga je odlučeno da server bude isključen do polovine decembra, sve dok IT stručnjaci ne poboljšaju / pojačaju server na kojem je smješten sadržaj Europeane.

Statistički rezultati pokazuju broj posjeta tog dana, posjete iz slijedećih pet zemalja su u vrhu: 17% njih dolazi iz Njemačke, 10% iz Francuske, 9% iz Španije, 6% iz Italije i 4% iz SAD.

Digitalni sadržaj Europeane je odabran iz onoga što je dosada digitalizovano i dostupno u europskim

muzejima, bibliotekama, arhivima i audio-vizuelnim kolekcijama. Europeana namjerava da skupi reprezentativan sadržaj iz sve četiri od ovih vrsta domena kulturnog naslijeđa, te da posjeduje širok izbor sadržaja iz cijele Europe.

Interfejs Europeane je multijezičan. Na početku, to znači da će biti dostupan na francuskom, engleskom i njemačkom jeziku, ali je namjera povećati broj jezika.

Nakon predstavljanja prototipa Europeane, krajnji zadatak projekta je predložiti biznis model koji će osigurati održivost web stranice. To će se također odnositi na dalje istraživanje i implementaciju potrebnu da europsko kulturno naslijeđe učini potpuno interoperativno i dostupno putem multijezičnog servisa. Namjera je da do 2010. godine portal Europeane svakome omogući direktan pristup na izvor od preko šest miliona digitalnih zvukova, slika, knjiga, arhivskih zapisa i filmova.

Europeana je Thematic Network osnovana od strane Europske komisije pod eContentplus programme, kao dio i2010 policy. Izvorno je poznat kao the European digital library network – EDLnet – što predstavlja partnerstvo 90 predstavnika organizacija naslijeđa i znanja, te IT eksperata iz cijele Europe.

Projekat vodi tim smješten u Nacionalnoj biblioteci Nizozemske, Koninklijke Bibliotheek, projekat je razvijen od strane The European Library - servisa Konferencije nacionalnih bibliotekara Europe - CENL.

